

Reactie retail en winkelambachten internetconsultatie Wetsvoorstel basisverzekering arbeidsongeschiktheid zelfstandigen

Zeist, 22 juli 2024

Via deze weg maken Koninklijke INretail, Koninklijke ANKO, Dibevo en Koninklijke Nederlandse Slagers graag gebruik van de mogelijkheid een reactie te geven op het conceptwetsvoorstel 'Basisverzekering arbeidsongeschiktheid zelfstandigen'.

Wij onderschrijven de idee achter deze maatregel, namelijk het zorg dragen voor een inkomen van zelfstandigen bij arbeidsongeschiktheid en het creëren van een gelijk speelveld tussen medewerkers en zelfstandigen en tussen zelfstandigen onderling. Wij zijn echter sceptisch over de reikwijdte van de regeling, de keuzevrijheid van de *opt-out* en eerbiedige werking van bestaande contracten en de hoogte en wachttijd van de verzekering. Elk van deze punten zal hieronder nader worden toegelicht, inclusief suggesties om deze zaken anders vorm te geven.

Achtergrond van de regeling wankel en onjuist

In de Memorie van Toelichting (MvT) wordt een probleemanalyse geschetst, maar nergens wordt een probleem vastgesteld. De veronderstelling dat zelfstandigen terugvallen op algemene voorzieningen indien zij dit niet zelf hebben georganiseerd, wordt wel verondersteld, maar wordt niet vastgesteld. Het vermeende voordeel dat een zelfstandige met verzekering heeft ten opzichte van een zelfstandige zonder verzekering is dun en is gebaseerd op zelfstandigen die diensten verlenen die ook verleend (kunnen) worden door medewerkers in loondienst. Het gaat niet op voor zelfstandigen met winst uit activiteiten als handel en/of dienstverlening.

De werkelijke reden achter het wetsvoorstel is de toenemende schijnzelfstandigheid en het verkeerd gebruik van ondernemersregelingen. Daarom worden niet alleen die regelingen versoerd, maar worden 'echte' ondernemers opgezadeld met extra kosten en beperkt in hun vrijheid om vanuit hun ondernemerschap keuzes te maken, in casu het zichzelf moeten verzekeren tegen arbeidsongeschiktheid omdat je IB-ondernemer bent. Dit is het verkeerde pad. Het juiste pad is schijnzelfstandigheid aan te pakken en niet 'echte' ondernemers op te zadelen met meer kosten, minder vrijheid en minder voordelen en het speelveld voor IB-ondernemers met personeel (nog) verder te verslechteren ten opzichte van ondernemers zonder personeel.

Reikwijdte van de regeling

Het conceptwetsvoorstel beschrijft dat de 'basisverzekering arbeidsongeschiktheid zelfstandigen' van toepassing zal zijn op IB-ondernemers. De regeling ziet daardoor toe op een (fors) bredere doelgroep ondernemers, onder meer ook zelfstandigen met personeel, dan waarvoor de regeling is beoogd. Ter illustratie zij opgemerkt dat in de kappersbranche maar liefst 98% van alle ingeschreven ondernemers IB-ondernemer is, waaronder dus ook veel ondernemers met personeel. In de retail non-food en in de slagersbranche ligt dit percentage op 80%. Dat de regeling ziet op een (fors) bredere doelgroep wordt in de Kamerbrief van d.d. 3 april 2023 van Minister Van Gennip en in de MvT ook onderschreven. In de MvT staat dat *'enkel uitvoeringstechnische bezwaren hebben geleid tot de conclusie dat het maken van onderscheid tussen zelfstandigen met en zonder personeel tot dermate veel complexiteit leidt, dat dit niet wenselijk wordt geacht'*. Minister van Gennip geeft in haar genoemde Kamerbrief wel aan dat 'het afbakenen op zzp'ers het einddoel is', alleen wordt niet duidelijk wanneer dit einddoel wordt bereikt. Ten overvloede, met de huidige voorgestelde IB-vorm wordt dit doel zeker niet bereikt.

Het onderbrengen van zelfstandigen met personeel onder deze regeling leidt bovendien wederom tot een ongewenste lastenverzwaring, zowel financieel als administratief, voor ondernemers. Zij betalen dubbel, voor hun medewerkers en (verplicht) voor zichzelf én zij moeten ook nog een stabiliteitsbijdrage betalen.

Gezien het voorgaande doen de Koninklijke INretail, Koninklijke ANKO, Dibevo en Koninklijke Nederlandse Slagers een dringende oproep om de regeling louter te laten gelden voor degenen voor wie de regeling is bedoeld: zelfstandigen zonder personeel. Deze doelgroep kan worden afgebakend door de generieke uitsluiting van alle zelfstandigen in de retail. Zij leveren, uitgezonderd de ambachten zoals de kappers, géén diensten, maar zijn actief in de handel van goederen. Dit kan nader onderbouwd worden door alle zelfstandigen die een pand bezitten of huren, hetgeen niet gelijktijdig een woonhuis is, uit te sluiten van deze regeling. Het criterium van het bezitten of huren van een pand, anders dan een woonhuis, is een door de Belastingdienst toetsbaar criterium waardoor uitvoeringstechnische bezwaren niet in de weg staan. Graag zien wij dit criterium toegevoegd aan de reikwijdte om het ongewenst onderbrengen van zelfstandigen te voorkomen.

Gekozen is om geen ondergrens aan de winst te stellen om onder de publieke verzekering te vallen. Tegelijkertijd is ook geen bovengrens gesteld, terwijl het in de rede ligt dat bij hogere winsten ook een hogere buffer wordt opgebouwd door de ondernemer zelf. Daarom pleiten wij voor het stellen van een bovengrens waarboven de ‘echte’ (IB-)ondernemer niet onder de reikwijdte valt. Voor een juridische afbakening kan gekozen worden om voor een ondernemer die drie jaar lang deze winst niet behaald, alsnog wel de verplichtstelling zal gaan gelden.

De ‘keuzevrijheid’ van de opt-out

In het wetsvoorstel wordt, met eisen omkleed, de mogelijkheid geboden voor het afsluiten van een private verzekering in plaats van de generieke publieke verzekering (opt-out). Hierdoor wordt uitgegaan van de eerbiedigende werking van bestaande contracten, hetgeen wij zeer wenselijk voor zelfstandigen vinden. Het is echter de vraag hoe lang de mogelijkheid bestaat om een eigen arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen aan te bieden. Dit blijkt immers niet uit het wetsvoorstel en verdient nadere toelichting.

Wat betreft de stabiliteitsbijdrage is het de vraag waarom deze alleen geldt voor privaat verzekerden? Ook een groot deel van de publiek verzekerden heeft de keuzevrijheid, maar niet ieder gebruikt deze om eruit te stappen. Dit onderscheid komt over als ‘een boete op goed gedrag.’

De hoogte en wachttijd van de basisverzekering arbeidsongeschiktheid zelfstandigen

Nu - ten onrechte – een bredere groep zelfstandigen valt onder deze verzekering, ligt het op de weg zelfstandigen (met personeel) tegemoet te komen door de hoogte van de dekking te verlagen. Koninklijke INretail, Koninklijke ANKO, Dibevo en Koninklijke Nederlandse Slagers stellen voor een dekking tot het Wettelijk minimumloon te hanteren.

Daarnaast wordt er in artikel 73 lid 1b van het overgangsrecht gesproken over een wachttijd van maximaal 52 weken. In de praktijk hebben veel arbeidsongeschiktheidsverzekeringen een wachttijd van 104 weken. Zelfstandigen treffen ter overbrugging van deze periode een eigen regeling via de schenkkring. Het wijzigen van de wachttijd t.a.v. bestaande verzekeringen voor zelfstandigen naar 52 weken zal niet zonder meer kunnen, in verband met medische waarborgen

waar verzekeraars om zullen vragen en zal consequenties hebben voor de hoogte van de premies voor zelfstandigen die al een arbeidsongeschiktheidsverzekering hebben. Gezien deze ongewilde effecten voor zelfstandigen is het zeer wenselijk om een wachttijd van 104 weken te hanteren.

Uitvoering van de regeling door UWV

De uitvoering van de regeling wordt, weliswaar vanaf het moment dat het UWV mogelijkheden ziet voor het uitvoeren van keuringen, neergelegd bij het UWV. Dit terwijl bekend is dat aldaar grote (capaciteits)problemen zijn ten aanzien van de effectuering van reeds bestaande regelingen. Dit heeft consequenties voor de invoeringsdatum van de regeling en mogelijk ook voor de wijze waarop de regeling uiteindelijk ten uitvoer wordt gebracht.

Gezien de zwaarwegende bedenkingen ten aanzien van de verstrekkende reikwijdte van deze regeling voor IB-ondernemers met personeel, die voorsnog niet kan worden opgelost, en de grote afhankelijkheid van het UWV om de regeling überhaupt ten uitvoer te brengen is het de grote vraag of dit wetsvoorstel niet te voorbarig tot stand wordt gebracht. Het voorliggende wetsvoorstel zal in haar huidige vorm ons inziens nimmer het beoogde doel bereiken. Sterker, het zal een averechts effect hebben op een substantiële groep IB-ondernemers die bewezen hun maatschappelijk bijdragen leveren.

Contact en nadere toelichting

Mede namens Koninklijke ANKO, Dibevo en Koninklijke Nederlandse Slagers licht Koninklijke INretail ons standpunt vanzelfsprekend graag nader toe. Contactpersoon is Barbara Geerlings, bgeerlings@inretail.nl 088 9730 677.
